

Î N C H E I E R E

04 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Judecători

Tatiana Vieru

Nina Vascan

Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ivan Țugui,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ivan Țugui
împotriva Societății pe Acțiuni „Orhagroservice” în proces de insolabilitate,
intervenient accesoriu Victor Andrițchi, cu privire la constatarea faptului încheierii
contractului de împrumut între Societatea pe Acțiuni „Orhagroservice” și Victor
Andrițchi, constatarea faptului că datoria în baza recipisei urmează a fi restituită de
Societatea pe Acțiuni „Orhagroservice”, dar nu de către Ivan Țugui și încasarea
cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 22 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a admis apelul depus de Ivan Țugui și s-a casat hotărârea din 22 mai 2018 a
Judecătoria Orhei, sediul Central, fiind pronunțată o nouă hotărâre sub formă de
încheiere, prin care s-a scos de pe rol acțiunea înaintată de Ivan Țugui,

c o n s t a ț ă :

La 30 septembrie 2016, Ivan Țugui a depus cerere de chemare în judecată
împotriva SA „Orhagroservice” în proces de insolabilitate, intervenient accesoriu
Victor Andrițchi, cu privire la constatarea faptului încheierii contractului de
împrumut între SA „Orhagroservice” și Victor Andrițchi, constatarea faptului că
datoria în baza recipisei urmează a fi restituită de SA „Orhagroservice”, dar nu de
către Ivan Țugui.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la 18 aprilie 2006, în calitate de
administrator al SA „Orhagroservice”, a încheiat din numele societății un contract
de împrumut cu Victor Andrițchi, prin care a împrumutat suma de 4000 euro. Bani
au fost împrumutați pentru companie, în temeiul funcției de administrator, acest fapt
fiind confirmat prin dispoziția de încasare și prin aplicarea ștampilei pe recipisă.

Ivan Țugui a menționat că din cauza unei greșeli mecanice, în recipisă nu este
indicat ca împrumutător SA „Orhagroservice” în persoana lui Ivan Țugui, însă este
indicat doar Ivan Țugui. Acest fapt îi permite lui Victor Andrițchi să pretindă
restituirea banilor personal de el.

Mai mult, reclamantul a relatat că pentru obligațiile sale trebuie să răspundă SA „Orhagroservice”, dar nu el, iar suma împrumutată urmează a fi restituită de companie, nu de el, deoarece contractual a fost încheiat în perioada când societatea avea nevoie de bani, pentru redresarea situației sale economice, în special pentru achitarea datoriilor față de bancă.

Ivan Țugui a menționat că cauza dată nu urmează a fi examinată în procedură specială, deoarece persistă un litigiu de drept și urmează a fi examinată în procedură contencioasă în ordinea procedurii civile.

Reclamantul a solicitat constatarea faptului că la 18 aprilie 2006, a fost încheiat un contract de împrumut între SA „Orhagroservice” și Victor Andrițchi, dar nu între Ivan Țugui și Victor Andrițchi, constatarea faptului că datoria în baza recipisei, urmează a fi restituită de SA „Orhagroservice”, dar nu de Ivan Țugui și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 22 mai 2018 a Judecătoria Orhei, sediul Central, acțiunea formulată de Ivan Țugui s-a respins ca neîntemeiată (f.d. 83, 87-89).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a constatat că există o hotărâre judecătorească prin care s-a dispus încasarea sumei împrumutate de la Ivan Țugui în beneficiul lui Victor Andrițchi, iar în conformitate cu art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă, s-au demonstrat că obligațiile contractuale au apărut între părțile care au încheiat contractual, SA „Orhagroservice” neavând careva obligații față de Victor Andrițchi.

Prima instanță a relatat că nu poate fi reținut argumentul reclamantului că din conținutul hotărârii din 17 decembrie 2010 a Judecătoria Orhei, pronunțată în cauza civilă al cererea de chemare în judecată depusă de SA „Orhagroservice” împotriva lui Ivan Țugui cu privire la încasarea sumei, rezultă că banii au fost împrumutați de întreprindere, dar nu de Ivan Țugui, deoarece în motivarea hotărârii este indicat expres că Ivan Țugui a primit în gestiune din casa întreprinderii suma de 5,362,359 de lei, pentru care nu a prezentat în contabilitatea întreprinderii, documente care ar justifica cheltuielile în beneficiul întreprinderii. Mai mult, în conținutul hotărârii nu este indicat că o parte din bani au fost împrumutați de la Victor Andrițchi, nefiind constatat că societatea a beneficiat de careva mijloace bănești.

Împotriva acestui act judecătoresc, la 04 iunie 2018, Ivan Țugui a declarat apel, solicitând admiterea apelului și casarea hotărârii din 22 mai 2018 a judecătoria Orhei, sediul Central (f.d. 86, 108-110).

Prin decizia din 22 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Ivan Țugui, s-a casat hotărârea 22 mai 2018 a judecătoria Orhei, sediul Central, fiind pronunțată o nouă hotărâre sub formă de încheiere, prin care acțiunea înaintată de Ivan Țugui a fost scoasă de pe rol (f.d. 124-130).

Referitor la procesul de luare a acestei soluții, instanța de apel a constatat că prin încheierea din 04 octombrie 2016 a Judecătoria Orhei, cererea de chemare în judecată depusă de Ivan Țugui, a fost primită în procedură specială.

Curtea de Apel Chișinău a menționat că instanța de judecată constată faptul cu valoare juridică în cazul în care constatarea faptului nu este legată de soluționarea unui litigiu de drept, în caz contrar, părțile urmând a se judeca în procedura contencioasă generală. La caz, Ivan Țugui insistă precum că banii au fost împrumutați de către el nu ca persoană fizică, ci din numele întreprinderii, în calitate

de administrator. Astfel, Ivan Țugui ar putea să argumenteze acest lucru doar în cadrul unui proces contradictoriu în procedura contencioasă generală.

La 15 iulie 2019, Ivan Țugui a declarat recurs împotriva deciziei din 22 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 22 mai 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, solicitând casarea acesteia și a deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentul a afirmat că nu este de acord atât cu decizia instanței de apel, cât și cu hotărârea primei instanței, considerându-le ilegale, neîntemeiate și posibil de a fi casate.

Ivan Țugui a relatat că conștientizând faptul că în speța dată persistă un litigiu de drept, din start a depus cererea de chemare în judecată în procedura generală. În cerere participanții fiind indicați ca reclamant, pârât și intervenient accesoriu, dar nu petiționar și persoane interesate, în cerere făcând referire la prevederile art. 166-167 din Codul de procedură civilă.

Mai mult, recurentul a menționat că instanța de apel eronat a interpretat prevederile art. 280 alin. (3) din Codul de procedură civilă, deoarece cererea de chemare în judecată a fost înaintată în procedura contencioasă generală.

La 30 iulie 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs SA „Orhagroservice” și lui Victor Andrițchi, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f.d. 149).

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care SA „Orhagroservice” și Victor Andrițchi să-și expună poziția față de temeiurile recursurilor.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Ivan Țugui este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea Lebedinschi vs Republica Moldova, 16 septembrie 2015, parag. 32, Sultan vs Republica Moldova, 5 iunie 2018, parag. 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului sus - citat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, parag. 82).

La început, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecătii este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cererii se referă la decizia din 22 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit. Această limită temporală este esențială pentru a asigura buna administrare a justiției și, în special, principiul securității juridice (a se vedea *Marc Brauer*, *ibidem*, parag. 35; *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, parag. 31).

Completul de judecată constată că, la 31 ianuarie 2019, Curtea de Apel Chișinău a expediat participanților la proces copia deciziei din 22 ianuarie 2019, (f.d. 131), fiind recepționată de recurent la 17 iunie 2019 (f.d. 133-134).

Drept consecință, instanța de recurs constată că cererea dedusă judecătii a fost declarată în termenul prevăzut mai sus.

În continuare, completul de judecată a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurentului referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă dictează regula principală, potrivit căreia, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

La acest capitol, alin. (2) și (3) din articolul 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat. Iar, alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale

ale omului. Mai mult, modul de prezentare și formulare a chestiunilor de drept a fost explicitat în punctele 22 – 27 din Hotărârea explicativă nr. 5 din 11 noiembrie 2013 a Plenului Curții Supreme de Justiție (a se vedea similar *Trevisanato vs Italia*; 16 decembrie 2016, parag. 22 – 23, 36).

În mod corespunzător, instanța de recurs notează că reglementările referitoare la rigorile impuse de articolul 432 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă sunt redactate suficient de clar și îndeplinesc criteriul de previzibilitate. Mai mult, scopul acestui articol este, atât de a proteja interesul recurentului/recurenteii/recurenților de a obține, după caz, casarea sau modificarea deciziei atacate, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție de a se ocupa numai de probleme de o importanță semnificativă specificat în articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996 (a se vedea *Zubac*, ibidem, parag. 83, 105 - 106).

În consecință, limitările impuse de articolul 432 alin. (2) – (4) din Codul de procedură civilă urmăresc un scop legitim, respectând în același timp cerințele securității juridice și buneii administrări a justiției (a se vedea *Benjamin Nersesyan vs Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Marc Brauer*, ibidem, parag. 35; *Miessen*, ibidem, parag. 67; *Sturm vs Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36; *Zubac*, ibidem, parag. 98). Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea *Ronald Vermeulen vs Belgia*, 17 iulie 2018, parag. 44).

Instanța de judecată observă că recurentul Ivan Țugui a criticat decizia din 22 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău în baza articolului 432 alin. (2), lit. a), b), c) și alin. (4) din Codul de procedură civilă. Totuși, în virtutea principiului *jura novit curia*, instanța de recurs are competența de a decide asupra caracterului juridic al argumentelor inserate în cererea de recurs, prin examinarea lor, în lumina temeiurilor articolului 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

În plus, Colegiul subliniază că recurentul nu a criticat textele de lege aplicate de instanța de apel. Mai mult, nu a dat detalii cu privire încălcările comise de instanța de apel pe care le-ar fi considerat esențiale.

Colegiul judiciar relevă că Ivan Țugui nu a invocat argumente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate. Astfel, dacă instanța ar purcede la examinarea cererii de recurs motivate într-o asemenea manieră, atunci s-ar substitui autorului acesteia în formularea unor critici împotriva actului judecătoresc, ceea ce ar echivala cu un control efectuat din oficiu și ar pune la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea completului de judecată. Or, un atare exercițiu este inadmisibil în condițiile în care, prin prisma articolului 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, precum și argumentul ilegalității deciziei atacate.

Pe baza celor prezentate, completul de judecată constată că recurentul nu a adus suficiente argumente cu privire încălcările comise de instanța de apel, pe care le-ar fi considerat esențiale și ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze/modifice hotărârea judecătorească contestată. Prin urmare, temeiurile invocate nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la articolul 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecății nu corespunde condiției de a fi efectiv (a se vedea, inter alia, *Petrovic vs Luxemburg*, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, *Sturm*, ibidem, parag. 32).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată cu obiectivele securității raporturilor juridice și bunei administrări a justiției, după caz, s-a accentuat rolul instanței supreme de a interpreta uniform legea și de a soluționa litigiile apărute în cadrul aplicării legilor, în raport cu obiecțiile formulate în recurs. Deci, în opinia instanței, normele de drept nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurentului de acces la un tribunal.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din C.E.D.O., instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză și de trăsăturile speciale ale procedurii în ordine de recurs (a se vedea, inter alia, *Latourniere vs Franța*, 10 decembrie 2002, parag. 2; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). În concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, parag. 45; *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag. 46; *Guelfucci vs Franța*, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față, de vreme ce esența și temeiurile din recursul dedus judecății, inclusiv și argumentele din el, nu sunt în stare să afecteze legalitatea deciziei atacate sau a procedurii în ansamblu.

Având în vedere circumstanțele care preced, completul de judecată decide în mod unanim că recursul declarat de către Ivan Țugui, nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu articolul 270, articolul 433 lit. a) și articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Ivan Țugui.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Nina Vascan

Dumitru Mardari

